

MAZÁN TŰ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés	18 hft.
6 hónapos előfizetés	10 hft.
3 hónapos előfizetés	5 hft.
1 hónapos előfizetés	1 hft.
1 példány	10 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége kivételével.
Gyűjtés után napok kivételével.
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Nagyvárad, Salföldi Doss-m. 2.
A szerkesztőség készletek utasítására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
Előfizetők és hirdetősek a kiadóhivatalban intézendők.

XIII. évfolyam 228. szám. Nagyvárad. Péntek, 1917. október 5.

Az új háborus segély.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: Ma délután 4 órakor a miniszterelnöki palotában Wekerle Sándor elnöklése alatt minisztertanács volt, melyen a beteg gróf Hadik kivételével a kormány összes tagjai részt vettek. A minisztertanács háromnegyed 7 órakor ért véget.

A minisztertanács a közalkalmazottak háborus segélye tekintetében megállapodásra jutott tekintettel arra, hogy a jelenlegi háborus segélyek e hó végén megszűnnek. A kormány az előkészített törvényjavaslatot a képviselőház első ülésén be fogja terjeszteni. A törvényjavaslat azon az alapon van felépítve, hogy a legkisebb fizetésű alkalmazottak alapfizetésük 100 százalékát fogják megkapni és ez a segély a fizetések emelkedésével fokozatosan esik le, hogy a legmagasabb fizetéseknél a segély a fizetés 50 százaléka lesz. A miniszterek nem részesülnek segélyben. Az új háborus segélyről szóló törvény november elsején lép életbe.

A háborus segély a fizetéssel együtt előleges részletekben lesz kifizetve.

Most következik a háboru döntő stádiuma.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Churchill miniszter egy lakomán kijelentette, hogy a jelen pillanatban nem alkalmas arra, hogy a békéről beszéljünk. Most lépünk be a háboru legutolsó stádiumába. Kijelentette a miniszter, hogy Asquith beszéde Wilson jegyzékével teljesen megegyezik. Mindkettő a porosz militarizmus megsemmisítését célozza. El kell ismerni, hogy a németek a jelen pillanatban négy nép összes segédcsapataival rendelkeznek. A porosz junkerekkel nem tárgyalhatunk. A háboruak ottolunk (hajlott) megoldása most még lehetetlen. Látunk volna előbb befejezni a háboru, mielőtt célunkat elértük volna. A tengerészeti harcok katonai helyzetünkkel és gazdasági életünkkel nem tudta megőrizni. A jövőben a helyzet még kedvezőbb lesz.

Az olaszok vesztesége egynegyed millió.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Morajt óriási katonai szabérió az olaszok veszteségét egy negyed millióra becsüli. 41 olasz hadosztály, 6800 gényval törekedett a győri áttörésre. Az eredmény csupán arcvonalunknak 25 kilométer szélességben a 5 kilométer mélységben való benyomása volt.

Az angol papság háborus agitációja.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az angol kormány a szövetséges külföldön elterjedt békemozgalom elhárítására az angol papság vezetésével háborus agitációt indított. Az angol templomokban predikációkkal izgatnak a háboru folytatása mellett és London utcáin felvonulásokat rendeznek a háboru mellett.

Óriási tájfun Japánban.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Tokióból táviratozzák: Elsején óriási tájfun dühöngött, melynek következtében 188 ember meghalt, 217 eltűnt, 168 megsebesült. 1346 ház elpusztult, 2000 megromlott. A vasúti forgalom megakadt. A kár és pusztulás főleg a sziget belsejében észlelhető. Irózatoss eső is esett, mely több falut elöntött.

Buvárhajók pusztításai.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökég: Az angol csatornában és az Északi-tengeren 4 gőzöst, egy vitorlást és egy haláshajót pusztítottak el tengeraltjáróink.

A cárt nem bocsátották szabadon.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Bázsból jelentik: Az orosz lapok megcöfolják azt a hírt, hogy a fogoly cárt szabadon bocsátották volna.

Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett
ékszer és aranyáru készítő műterme
f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

Egyes szám ára 12 fillér.

Fellángolt újra a flandriai harc.

Berlin, október 4. A nagyfőhadiszállás jelentése:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezetésében nagy hadserege Flandriában az ellenség tegnapi harc tevékenysége az előző napokéhoz hasonlított. Mese az állásunk mögött lévő terepre terjedő és a belga helységek ellen irányuló erős savarozó támadások zónáinak egyes szakaszai ellen a csatafront közepén a leghévesebb hatást képviselő tüztámadások láttak elő, éjén át a Houthuysen erődötől Lysig a hatalmas társasági harc nem csökkent heveséggel tartott, ma reggel pergő ütés fokozódott. Az Ypern körüli ilyen erős angol támadások kezdődtek és ezzel a flandriai csata újból fellángolt. A többi hadseregnél rossz látási viszonyok következtében a harc tevékenység legnagyobb részét csakély mértékre szorították. Csak esetleg élelt újra fel.

A német trónörökös hadserege. A Mass keleti partján a sötétség beálltával

egy oaspárra a leghévesebb társaság kezdődött. A 844-es magaslatoz Samogniuxból kelekre nemcsakára milyen tegezett társaságban nyomultak elő a franciák, hogy az általunk ott elbódított állásokat visszahódítsák. Rohanuk társaságunk elhárító társaságban és a württembergiek eddigi ellenálló képességén nagy veszteségek mellett eredménytelenül összecsapott.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Hőnát élők társasági harc fejlődött ki a Mosallól sorosan nyugatra és a Saadgauban. Tánadís a helyekoa nem történt.

Keleti harcok.

Jakobstadnál, Dinsburgnál és a Zornmentén, Valacolat Galatznál és a Dana-hajlás mentén a társasági tevékenység átmenetileg erősödött. A földöntöz harcok több helyütt ránt névsz kedvezően folytak le.

Maccedóniai front.

Nem volt lényeges esemény.

Ludandorff, első főhadiszállás.

Kerenszki szakított a szociálistákkal.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: O az lapok jelentése szerint a párisi lejtóbi híres arról szólnak, hogy a nagy munkás és katonatanács és a demokratikus konferencia szakított Kerenszkiel. Kerenszki ugyanis a szociálisták ellenére is folytatta tárgyalásait a katonákkal, hogy azok társaságát is megnyerje kormány részére, de arra, hogy a szociálisták tiltakoztak a polgári elemekkel együtt mitől is ellen.

Velence ostromállapotban.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Eisején Velencében kihirdették az ostromállapotot.

Szünő harcok a Gabriele-szakaszon.

Keleti és délkeleti harcok. Budapest, október 4. (Hivatalos.) Változatlan.

Olasz harcok. Budapest, október 4. (Hivatalos.) A Gabriele-szakaszon folyó harcok tegnap alábbhagytak. Az előző nap ránk névsz foglyokban 6 olasz tisztet, 407 főnyi legénységet és 2 orvost eredményezett. Repülőink az ellenséges repülőgépet lelőtték.

A tiroliai arcvonalon nem volt különös esemény.

A vesérkar főnöke.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelentik: A flandriai csataterén az angolok mai nagy támadásuk folyamán csak egy kilométer mélységben tudtak előrehatolni a Poencapelle és Gheluvelle között lévő védelmi zónánkba. Zonnebecktől keletra és Becaloerertől nyugatra nagy harcok folynak. A többi frontokról nem jelentenek különösebb eseményt.

Frankfurt légi bombázása.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Egy ellenséges repülőgép bombákat vetett Frankfurtra. A repülőgép társaságunk folytán lezuhant és a repülőket elfogtuk.

Repülőink sikeres támadása.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Egyik tengerészeti repülő rajunk a polazzi pályaudvart sikeresen bombázta. Összes repülőink sértetlenül tértek vissza.

A főispán üdvözlése a közigazgatási bizottságban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Tegnap este 8 óráig Enber Giza főispán először Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülésén. A bizottság tagjai nevében Sulyok István bizottsági tag melegen üdvözölte a főispánt, aki röviden megköszönte az üdvözlést és kérte a bizottság tagjainak támogatását.

Az ülésen Enber Giza főispán elnöklése alatt jelen voltak: Romler Károly polgármester, Lukács Jón főjegyző, Németh István kir. tan. pénzügyigazgató, Varró Dömök kir. műszaki főtiszt, Vasady Lajos kir. tanfőtiszt, de Taury Endre kir. ügyész, de Mayer László v. főorvos, de Istvánffy István árvassági elnök, de Taury László v. főjegyző, Kollár György főállat-orvos, továbbá de Hiványi Giza, de Medvigy Gábor, de Taury Kálmán, Sulyok István, de Mihály Lajos, de Adorján Ármán voltak jelen.

Míg Enber Giza főispán a tisztebeli ülést megajánlotta.

Az ülés megnyitása után Sulyok István az. ref. esperes, bizottsági tag emlékeztetése után a meleg szavakkal üdvözölte az új főispánt a bizottsági tagok nevében:

Míg Enber Giza főispán először van szerezésnek a közigazgatási bizottságban ülvözöl, engedje meg Máltóságod, hogy nem csak régi szokásból, de szinte szívből köszönnék a Bizottság nevében. Ő Máltóság magas juttatásai között lépett a közigazgatás területére éppen ebben a bizottságban, mely per excellence jogi funkciókat végző hivatal és vallják, hogy mint hivatali bírő, azon a magaslaton tartja és veseti a bizottságot, amely a város és a község érdekeinek megjelöl. Örömmel köszöntik a főispánt, mert hiszik és megvannak győződve, hogy az igazság és a község javára tölti be magas állását és hivatását.

Enber Giza főispán köszönetét fejezi ki az üdvözlésért és igéri, hogy kötszességelt legjobb tudása szerint igyekszik teljesíteni. Ehez kéri a bizottság tagjainak támogatását. (Eljassás.)

Után állítottak a kitűző ügyek tárgyalására.

A polgármester jelentését a közigazgatás szeptember havi állapotáról tudomásul vették.

A jelentésből közöljük a következő adatokat:

A közegészségügy normalis volt, mert a születések száma 17-ol millió fölül a helybeli elhaltak számát. A fertőző betegségek közül kanyaró 1 esetben, diftéria 2, vörheny 25, tifusz 47 helybeli és 13 vidéki, véhás 8. A vörheny és tifusz esőkkent. A járványok között 28 beteg, a gyermekkorban 91 lakó és 352 bejáró beteg gyógykezelték. Születet: 50 nő, 50 férfi, összesen 100 gyermek. Elhalt 67 férfi és 63 nő, összesen 130 egyén.

A közbiztonság normalis volt. Lopás 236, sikeresítés 13, csalás 14, orgasdatag 6 fordult elő. Lelőrtatva volt 27. A rendőrségnél 378 kihágást jelentettek be, ezek közül 167 árdagittésért.

Kincstári adóvan befolyt: 44434 korona. Néhány csakélyebb jelentőségű kórházi ápolási díj, átirád egy ellátására után az átér véget ért.

Öt száz korona egy aranyfog.

Nincs platina.

Nem fizet a közönség.
Műfogcsempészet.

A fogkultúra elmaradottsága az oka, hogy a nagyváradai férfiak, nők és gyermekek legnagyobb százaléka rossz fogu. És ezekkel a rossz, most már szagos fogakkal küzdő közönségre a legnagyobb csapást mérte most a háború, lehetetlenné teszi a fogak megjavítását.

Aszóban a nagyváradai házakban, ahol fogorvosok laknak, (vagy laktak), többnyire még kőn van a régi, békebeli reklám: a kis füvegtok, füvegemelethékekkel és polcokkal, melyeken portól meglepetten pihen a műfog, a kőtömött vagy aranyfog, a platina szájszűrlő, valamint a halványlilára festett iny is. Már ezekből a reklámdolgokból is el-
tűnt az aranyfog és a platina szájszűrlő. — Olyan ritka család a kőn, hogy napjainkban se maradhat az utcán, még szemcselagatók se. A reklámfogta az arany helyett ezüst p'omb került a platinát háfog pótolja.

Egy kőnő, nagyon kereszt fogorvos mondta nekünk:

— Mint mindenütt, egy a fogorvosai pályán is nagyon érezhető már a háború. Nincs anyag, ami van, nem elégszámú a hozzá majdnem megfizethetetlen drága. A közép osztály igazán meggondolja, mielőtt hozzánk jön. Így aztán bizony fogászati teljesítőkre is megy. Ma a téplákosok sem olyan, mint volt a jó békeidőben. Ennek aztán az a természetes következménye, hogy a szer-
vesek elmaradása is gyatrabb, könnyebben ronk az ember fogazata. A nagy élet halál küzdelemben nincs sem alkalmuk, sem idejük a felfrészelt fogakat kellőleg spólni. **Pácienseink 80—90 százaléka a hölgyekből kerül ki.**

Nincs anyagunk. Kancsukot most egyáltalán nem lehet kapni. Elcsúszott még pár kőnnyel képtünk a azért ami kétkében 70—100 fillérbe került, most azért fizetünk 20—25 koronát. Azonban már ez sem volt olyan sokosság, mint a régi. Arany a háború elején volt (23 karátos) 3000—3200 korona, a már felül van a 12000 koronán. Most már aranyat is csak nehezen a minimegennyiségben lehet kapni. Platina szagos fogakat egyáltalán nem szapunk. És kézzel a anyagjaink javát Anglia s Amerika szállította, ma persze az a beszerzési forrás megszűnt.

Megdrágult a világlátás, — ezt forrasztásos a vultanításban használjuk —, drága a villany, a szesz, szóval minden! Tekintve a 3 szor, 4 szor olyan füstöt kérenek és képnak, mint régen. Hajdanában 200 korona igen vagy füstöt volt, ma ilyen al kalmacsutól álmódni nem lehet.

Ilyen körülmények között persze drágán kell, hogy dolgozzunk. Ime egy pár adat, aminek ma olcsóbban nem lehet dolgozni: egy arany korona 100—120 kor., egy teljes fogor 5—600 korona, egy tör és 15—20 korona. Egy aranyfog: 500 korona.

Ami aztán csudálatos, a közönség egy nagy része még ma is azt szeretné, hogy hitelbe dolgozzunk. Igen sokan anyagilag jól állnak, nem akarnak fizetni. Szóval nemcsak a páciensekre, hanem a fogorvosokra is nagyon háborús világ jár.

A harctéren a háború alatt az egész emberiség fogazata tönkrement. Mi ennek az oka? A harctéren senkinek se volt módjában fogalt kezelést. Sokszor még vélet se kaphatott, mellyel kiöblíthette a száját. Ezen-

kívül hiányosnak a kőnő amerikai fog-
építésszerek. Az orvostudomány egyik ágában sem hiányos annyira, mint a fogászatban. Nagy az anyaghiány. Egy helytől fogorvos is csak a korcsát kért, de nem papírban, hanem szanyban, csak úgy akarta megcsinálni aranyfogát. A fogászat katasztrófális állapotban van, minden nap ellögyhat a készlet, fogorvosokat is, kinek mi se van. A platínához nem szabad nyulniok, hat hónapi börtönt kaphat, aki felhasználja. Az arany drága, ezért fogat nem csinálhatnak helyette, mert a nyállal együtt veszedelmes mérget termel. Műfog nincs, azt kőcsempészik külföldre. Jaj a rossz fogoknak!

Kratochwil és Obrincák ezredesek Nagyvárad diszpolgárai.

Indítvány a törvényhatósághoz

Halász Gyula és még nyolc más törvényhatósági bizottsági tag tegnap édekes indítványt nyújtottak be Nagyvárad városához. Az indítványban rámutatnak szóra a kiváló érdemeire, aziket Kratochwil Károly és Obrincák István honvédezedéseknek a harctéren küzdő felénk, illetve a pót zászlóaljnál hídon szolgáló véreink által gondoskodással szerették, s indítványozták, hogy a 4 honvédegyezményben két kiváló vezető tisztségét Nagyvárad város törvényhatósága a város diszpolgárává válassza.

Az indítvány, amelyet bizorsyára örömmel fogad el Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, a többek között a következőket mondja:

— Szentkereszthy Károly és Obrincák István ezredesek, a pótzászlóalj parancsnokai azok a férfiak, akikre a háború véres csapással és keserű megpróbáltatással kőnnyel a legmagasabb minden nagyváradai család, amelynek hozzátartozója, a mi testvérünk a négyes honvédek díszes zászlaja alatt teljesít harca iránt való nagy, szent szolgálatait. A honvédezedések fényesrangú tisztjei megérdemelt emberi szívvel, megható szeretettel gondoskodnak a feltevésekre bizott nagyváradai polgárok soráról a történelmi nehéz napokban, mikor a polgár fegyverrel védte hazájának határait.

Rámutat az indítvány, hogy a két ezredes nemcsak humanizmus a ridég katonai anyagban elsősorban a polgárt látja és keresi, a dolgozó társadalom emberét. Míg a kiképzés ideje alatt Obrincák ezredes embereszerető gyengédséggel nyilvánítja honvédeivel való együttérzését. Kratochwil Károly kint a front egyuszájában öleli meg a háborús szívvel főt, akiknek életéért valunk együtt remeg, akiket egyerként kímél és gondy.

A város polgárainak elutasíthatatlan kötelessége, hogy halálját a két parancsnokkal szemben méltón juttassa kifejezésre. Ezért indítványozták, hogy Kratochwil Károly és Obrincák István ezredeseket Nagyvárad hadbavonult munkás polgárai iránt tanúsított lelkes gondoskodásuk és szeretetük elismeréséért válasszák meg Nagyvárad város diszpolgárainak.

Rémes gyilkosság a fővárosban.

Budapesti tudósítónk jelenli: Ma este reblómerénylet történt Ráday utca 17. szám alatt Balogh Ferencné kávéházában.

Baloghné délután 5 órakor elhárította családját bevásárolni a vásártérre és egyedül maradt otthon.

Mikor a család fél hat tájban visszahozta, látta, hogy az üzlet alkov szerű mélyből erős fűt és láng tör elő. A család lérmát csepett, mire betódult a nép a kávéházba. Balogh Ferencné az ágyon fektette nagy vértócsában. Míg a család távol volt, valaki egy kemény tárgyjal a tulajdonos fejbe verte, kiratolta a szán rágyújtotta a lakást. Azonnal értesítették a rendőrséget, mely bevezette a nyomozást.

A családot kihallgatták és az azt vallotta, hogy fogalma nincs róla, hogyan történt az eset.

A nyomozók azt vallották, hogy egy magas szőke katonát láttak a délután órákban Baloghné kávéházában. A Baloghné előbbi családientek udvarolt egy ehhez hasonló katonára. Teljes detektív csoportja nyomoz ebben az ügyben.

A rendőrség nem állapíthatta meg azt sem, hogy nifele ingóságokat raboltak el.

El kell távozni a galíciaiaknak.

Ember Géza főispán nyilatkozata.

Nyolczévezre galiciai család fő tartózkodik Nagyváradon, az átlag 4 gyermekkel számítva 3200 embert jelent, akik itt, idegen környezetben, a legkülönösebb életet élnek, az élők, hogy valamit produkálnának. Erny ideig nem bír el a város, amelynek élelmiszer készlete kisméretű, bazoztala szükség s vendéglátásra nincs berendezve a súlyos napokban.

Meghat, hogy Ugron Gábor belügyminiszter rendelete lassan hajódik végre, nyomozni kell az időségeket, nem jelentkezők, kpuba olásukra nincs elég ember a hadsereg nem mer a kérdéshöz nyulni bátran, ahogy azt a kormány kívánja. Megkérdezték ezért Ember Géza főispánt, hogy a galicaiak itt maradnak-e s a huzavona mit jelent, hogy eltávozásukat nem kívánja a hatóság? A főispán erélyesen válaszolt:

— Dehogy, szó sincs róla, a galíciaiaknak el kell menni Nagyváradról. A rendeletet kiadta a belügyminiszter s azt végre kell hajtani. A nem kívánatos idegen elemek eltávozását azért szükséges, mert ennyi ember megdrágítja a piacot azzal, hogy fokozottan igénybe veszi. Van itt négy rabbi, egész udvarja tének van, valóságos fejtánc életet élnek. Hát ez nem mehet tovább. A hatóság a rendeletet megkapta s végre is fogja hajtani azon keretek közt, amelyet a helyi viszonyok megessznek. Élelmiszeri ellátásunkat védeni kell.

Ezután a főispán Lukács Odón főjegyzőt kereste fel s az ügyben vele hosszasan tanácskozott.

A vármegye nem marad a város mögött.

Beszélgetés Verner Kálmánnal a katonai árvák ügyéről.

A vasárnap lezajló szalonai katonasap csak bevezetője egy széleskörű vidéki akciónak. A szobor eddig csak városi földön állt s csak városi pénz van a háta mögött. Nagyvárad város aszp példát adott, keskeny hatvenötveser korona gyűlt össze az árvák és ösványok rászása. Ez a tekintélyes összeg még korántsem tekintendő véglegesnek. De mindenesetre kezdetnek fényes kezdet.

Most, hogy az akcióit kiterjesztik a vármegye területére is, munkatársunk fölkeresette Verner Kálmán árvaszeleki elnököt, aki az akcióit irányítani fogja, hogy megkeresze, hogyan és miképpen gondolja megadni a méltó választ a vármegye a város fényes, hatvenötveseres kezdeményezésére.

Verner Kálmán a következőket mondotta:

— Hét ezer katonai árva ügye van a kezembem — eddig. És ki tudja, hogy a napok számával mennyivel fog ez még nőni. De akár mennyivel is nő, mi nem fogunk visszatérni sem a számtól, sem a terhekétől.

— Arról meg vagyok győződve, hogy a vármegye nem fog a város mögött maradni.

Még fog majd megdulni minden ember itt a hivatalban — pedig csak kilencen vagyunk a tizenhatalomban — dolgozni fog az árvák érdekében minden jegyző, szolgabíró és tanító, megállítjuk, ha kell az utca a hadi milliomozokat, — de ezt a legfontosabb kötelességét minden embernek teljesítenie kell.

— Egerszer szeretném elismételni, azt is, hogy tulajdonképpen a jövő nemzedék sorát tartjuk a kezünkben. Minden árva mellé egy gondolt rendelünk ki, aki eleres a gyerekek hajlandóságát és olyan pályára adja, amilyenre tehesse, vágys van. Talán több boldogabb ember lesz így a világban, mint eddig a nem lesz anyai tévedés. Ennemlésem est és nem fogok a munkába beléjáradni.

— Meglátjuk, mit produkál Nagyszalonai? Ez a megye legnagyobb és leggazdagabb vidéki városa. Neki kell vezetni a vidéki akcióban a legnagyobb tétellel. Hiszem, hogy nemcsak verseny fog kitérődni a városok között a városi honvédszobor testét hamaosan befogják borítani a pikkelyes plakátok orral.

A szalonai katonai napra a rendezőség csak sikerült megnyernie Hovesi Mariakát is, aki a Szilvágyi szobor egyik legfontosabb művésznője. Kovács Margit, Hovesi Marike, Siharai Sándor, Bibari Ákos, Madas Sándor és Kovács karmester az a gárda, amelyik Nagyszalonain felméli szavát az árvák érdekében.

Itt jegyezzük meg, hogy az akció további irányítása és kiterjesztése érdekében ma a szoborbiatóság díját tart.

Háborus szindarab az angol királyról.

„A windsori vig urak.”

Shaw Bernard új szindarabot írt. A nagy angol drámaíró új darabjának A windsori vig urak a cím, melyre névsze: szatirikus komédia. Shaw új szindarab műve, amelyről az európai kontinensen eddig semmit sem tudtak, a mielőtt jelent meg az angol könyvtáron és a londoni sajtó a szokott kiféltárással fogadta. A Times azt írta róla, hogy „szelímszerű tréfa”, a Daily Mail pedig „csirkefogósiny”-nek nevezte, csak D. Valera, a nemrég megválasztott ir képviselő állott Shaw mellé és új darabját „mesteri szatírának” illeli, amely „méltón állítható Aristophanes legemlékező alkotásai mellé”. Shaw tényleg példátlan vállalkozásba kezdett: új darabjában az angol királyt és az angol királyi házat csúfolja ki.

As új Shaw komédia színhelye: a windsori királyi kastély. A király — így kezdődik a darab — vigasztalhatatlan, mert a francia fronton, az egész háború előtt lezuhant a lóról és egy bölcsőben hozták haza, Angliába. Újában a királyt az egész angol flotta elkísérte, hogy megóvja a tengeralfutókat torpedóitól és a repülőgépek bombáitól. És asoaban semmit sem használ; a király tekintélye odavan, az ulvarozgató a legutolsó udvari csihészektől mindenki lenézi öfelségét aki végül is kénytelen maga kiszolgálni magát: kénytelen az ebédjét maga a konyhából elhozni és a visszavetést majákésűleg megereztetni, ha egy pohár vizet akar. Közben egy kis baj is történik: a király nem tudja, hogyan kell banni a viaszetik csapjával, ott tesz vasa a cső körül, amikor az elcsúszott csőből hirtelen megere a víz és hatalmas sugarat lövel a király felsőleges arcába.

Mulatságos az a jelenet is, amely a con-naughti herceg, conterbury érsek és a lord-kapellán között folyik le. Az előző mulatságok azon tanakodnak, hogy vajon tényleg az igazi király ül-e a trónon vagy pedig valami trónbitorló bitorolja a hatalmat? Egyikük azt állítja, hogy mióta Miklós cár és György király — akik tulajdonképpen rokonok és nagyon hasonlítanak egymáshoz — találkoztak, egyáltalában senki sem lehet bizonyos afelel, hogy tévedésből nem e esereálták össze a trónusukat? Bizony könnyen megleshet, hogy az angol király Pétervárottól és a jelszóként windsori uralkodó nem más, mint az — orosz cár.

As urak úgy határoznak, hogy elhívták az orosz cárt? De mi történik akkor? Akkor két orosz cár lesz? Vagy két angol király? És mi történik akkor, ha Miklós cárt távollétében, in conatumaiam, halálra ítélik Oroszországban? Melyiket kell akkor hazaküldeni, hogy felakasszák? Csak két megoldás lehetséges: mind a kettőt ki kell szolgáltatni, vagy pedig mind a kettőt — megartani. Az utóbbi megoldás még rosszabb, mint az első és súlyos bonyodal-makra vezet.

As előző mulatságok végül is egy kártyaválasztásba fordulnak tovább, aki azt ajánlja, hogy küldjék az angol királyt is

mét Franciaországba. A királyt tényleg felöltetik egy tankra, ami ismét nagyon emeli a tekintélyét.

Esután következik a darab főrésze.

A királyból új emlelt akarmak farnagi, egész multját el akasztják törőlni. Egy tessék vele, a írta ujjásűltnek, de mint felöltött ember azűltnek újja, szakállal és bajusszal, mint valami mitológiai lény, aki készen, teljes fegyverrel ugrott ki a Jupiter fejéből. A király ujjásűltnek, megereztetik és új nevet kap a keresztelésben. Windsor: ez az új neve, így fogják hivatalosul. És a windsori vig urak és a windsori vig nők összejóznak és vidám körben táncot lejtanak az új uralkodó körül...

As új Shaw-komédia utolsó felvonásában György király álmaiban megjelenik I. Lipót és II. Lipót belga királyok szelleme. György király reműlten ébred fel. Hála Istennek! Csak álom volt! Ekkor asoaban megjelenik Albert belga király kivont karddal, odalép az angol uralkodó ágához és zérivall:

— Miért szűgyeled a nevemet? Vagy talán azt kívánod, hogy megtegyek apmat, nagyapát és rokonaimat? Azt hiszed hogy gyermekemnek egész élelre nevetésessé fogom teni és „Windsor”-nak nevezem őt?

Nagy kibűltéssel végződik Shaw új darabja, amely oly nevetésessé teszi az angol királyi családöt, hogy talán az angol király még a trónját is elvasztaná, ha — a censura megeegadná, hogy elődjék.

Méhészek küldöttsége a főispánnal.

A főispán a méhességéről.

A Tiszántúli Méhességylet múlt hó 29-ikén néps és élénk választmányi ülésben foglalkozott a földmivéltésügyi miniszternek azon döntésével, mely a méhességre szolgáló kristályoskor küldetését megtagadta. A választmány úgy határozott, hogy a miniszternek a magyar méhességre névsze rendkívül hátrányos intézkedés ellen újabb feliratban keres orvoslást, melyben a jobban isformálódó miniszterhez appallál és azontól a szegedi országos méhességtereken is háromtagu küldöttséggel részt vesz.

As újabb feliratnak a földmivéltésügyi miniszternek való átnyújtására a választmány Ember Gézának, Nagyvárad város főispánjának fölkeresést határozta el. Ebben az ügyben tegnap délelőz tisztegett a Tiszántúli Méhességylet küldöttsége a főispánnal. Ember Géza főispán a háromtagu küldöttséget mely Vajnovszky Vince egyesületi fölítár törvényeseki bizóból, Niedermann Antal egyesületi ügyvesetőből és Zedánszky László egyesületi tag postatanácsosokból állott, rendkívül barátságosan fogadta.

Miután Vajnovszky Vince részletesen ismertette a tényállást és Niedermann Antal a külföldön még a háború egész tartama alatt is gyakorlatban álló méltányos eljárás asoaba állította az ügy ridjg hazai kezelésévi, Ember Géza főispán a legsalvesebben vállalkozott az egyesület kérésének a földmivéltésügyi miniszter előtt leendő tolmácsolására és hatható pártolására.

A főispán saját kijelentése szerint teljesen megokoltnak tartja a Tiszántúli Méhészgyűlés elnökjét és a maga gazdaságából is adalékkal szolgálhat a méhéség igazolására, a mennyiben még a levélje kevésebb létszám esztendőben mintegy 40 köpű méhe ment tönkre, de arra annak, hogy a méhészsáktól nem engedett — a rossz időjárásra való tekintettel — egy csippeny sem elvenni.

Ember Géza főispán kedves, közvetlen és megértő nyilatkozatai valósággal felvilágosítottak a küldöttség gondterhes hangulatát, mely a cukorfigy méltányos elintézésére vetett bizalommal, szinte megvigasztalódva hagyta el a főispán fogadó szobáját.

Megjelent a burgonyarendelelet.

Mennyi burgonyát lehet vásárolni.

A közlélményügyi miniszter ur 4310—917. M. E. sz. rendeletével a visszatartható burgonya fejadagokat a következőkben állapította meg:

I.

1. A termelő saját burgonya terméséből visszatartható házi szükséglet címén:

a) a nehéz testi munkát végző felnőtt családtagok és ellátandók részére személyenként 117 kilogrammot,

b) egyéb ellátandók részére személyenként 78 kg. ot.

2. Ugyancsak a termelő gazdasági szükséglet címén visszatartható:

a) vetőmagra katasztrális holdanként 8 métermázasra,

b) takarmányozás címén burgonya vízszára nem tartható,

c) időszaki és gazdasági munkások részére ellátásuk idejére, de legfeljebb három hónapra havonként 12 kg. ot.

d) családok részére a családtagok között kikötött mennyiség, amennyiben az I. a) és b) alatti adagokat meg nem haladja.

II.

Nem termelő, vagy olyan termelő, ki nek termése a megállapított szükségletet nem fedezi, vásárolhat kizárólag a saját házi szükséglete részére:

a) nehéz testi munkát végző családtagok és ellátandók részére személyenként 117 kg. ot,

b) egyéb ellátandók részére személyenként 78 kg. ot.

Egy háztartás részére egy vásárló engedély ki nem adható. A kiadott -vásárlási engedély alapján a burgonya csoportosan be nem szereshető.

Felhívom tehát mindazokat, kik a vonatkozó miniszteri rendelet értelmében burgonya vásárló engedélyre igényt tartanak, hogy annak elnyerése végett kellőképpen felszerelt kérvényüket a közlélményügyi ügyosztálynál fellejten 1. sz. alatt adják be, minek után a vásárlási engedély részükre 24 óra múltán kiadatik.

A családtagok száma hasztkönyvvel, avagy élelmiszerutalvánnyal igazolandó, a nehéz testi munkát végzők ebbeli foglalkozásukat munkakönyvvel tartoznak igazolni.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy ha a nyert vásárlási engedély alapján a megjelölt burgonya mennyiséget be nem szerzhette, közeles az engedélyt saját érdekében

haladéktalanul visszaszolgáltatói, mert különben ellátottak tekintetik és hatósági eljárásban semmi esetre sem részesülhet.

Nagyvárad, 1917 okt. 4.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes

Dolgos Ignác

Belgrádba megy. Rév, Zichy barlang és Dolgos Ignác összetartoznak. Szőke fejével, piros foltos arcával Náci a nyaralók Bacchusa, aki egyformán kedvesen néz minden vendégére s egyformán mérges az egész világra. A polgár mintaképe ő, aki állandóan elégedetlen, akkor is, ha nagyon sokan vannak, akkor is, ha senki sincs.

— Mit, mondta haragosan, hogy volt nálam pöven ennivaló? Meghiszem azt. Volt leves, volt hus és minden. Mit gondolnak itt a putá emperek, hogy nincs nekünk semmink? Tőp, miat Nagyváradon, igen.

— Mi a téli programja? Kérdeztük.

— Hogy mi, villant többfelé a szeme, hód Pelgrádba megyeg, vendéglőt nyitog, házat veszeg, mekkazakodom, aztán nyugalomba megyeg. Igen, há, ott van minden, igen há, odamegyeg.

Miután Dolgos Ignác ezzel a programmal ment Nagyváradról is Révre, ahol a kirándulók és nyaralók őszinte öröme meg is maradt, a belgrádi tervet feszült figyelemmel fogjuk kísérni. Mir bizony akár hova indul is Náci, ő csak Révbe jut.

Rablótámadás a hegyközszáldobágyi kocsmában

Még a titoktartóság homálya fedi annak a rablótámadásnak körülményeit, amely tegnapelőtt este történt Hegyközszáldobágy községben. A rablótámadás áldozata a biharmegyei köztörháztan fekszik s esideig még mindig eszméletlen állapotban van.

Az esetről a következőket sikerült megtudnunk.

Tegnapelőtt késő este a közkórházba be szállították Ehrenfeld Mórné, született Hersán Náci, a hegyközszáldobágyi kocsmáros nejét eszméletlen állapotban, a testének több részét súlyos sebek borították. A kórházból értesítették a rendőrséget, ahonnan az ügyeltes tisztviselő, Fluck Ferenc rendőrkapitány jelent meg, aki természetesen az eszméletlen állapotban levő kocsmárosnét nem tudta kihálgatni sérülésének körülményeire nézve.

Tegnap reggel Fluck kapitány telefonon összeköttetésbe lépett a hegyközszáldobágyi közigazgatással, ahonnan a következő információt kapta:

— Szerdán délután 2 óra tájban a hegyközszáldobágyi kocsmában beállított egy ismeretlen cigánykötésű ember. A kocsmárosnak az utalásnál letelep dött és lassan idegátni kezdett. Ott maradt egész késő délutánig, amikor már sötétedett a megvárta, amíg a kocsmárosné Ehrenfeld Mórné egyedül maradt a kocsmahelyiségben. Ekkor valamilyen éles szerkezettel valószínűleg baltával neki támaszt Ehrenfeldnének, aki 67 éves, tehát éltén asszony, s fajére 4—5, a balkeze pedig egy súlyos csapást mért.

Ehrenfeldné a súlyos csapások következtében vérszen, eszméletlenül terült el a földön.

A rabló aztán elment, s a kocsmában talált, s Ehrenfeldnére rászárva az ajtót, elmentek. Csak a késő esti órákban volték és a falubeliek a rablótámadást.

Ehrenfeld Mórné tegnap este is eszméletlen állapotban fekszik, állapota életveszélyes. A csendőrség nyomoz.

Katona-Otthon Nagyváradon.

Értekezlet a városkázán.

A Vörös Kereszt kezdeményezéséből nagyon rövid idő múlva megajánlják Nagyváradon a Katona-Otthon, amelynek célja, hogy elvonja a katonai legényeket a könyvelőmű tanulásától, a kőes helyektől s nemesebb szórakozást nyújtson.

A Katona-Otthon szervező bizottság tegnap délután értekezletet tartott a városkázán, amelyen részt vettek: Korzháber Adolf altábornagy, Obrincsik István ezredes, Lábán Lajos táblásnök, Kun Frigyes alezredes, Nemeth István kir. tan., pénzügyigazgató, Kozáry Gyula honvédelmi tanácsos, Papp: ezredes és dr. Fráter Imre.

Dr. Fráter Imre bejelentette, hogy a Fekete Sasban béreltek ki 3 szobás lakást, évi 1600 korona bérért, ismerteti a szerződést. A berendezés összesen száztíz mintegy 1600 koronába került. A bejelentést tudomásul vették.

Esztén a világítást beszállították. Vagy ingyen világítást, vagy másrészt árért szolgáltatandó áramot kérnek a várostól.

Könyvek, hírlapok részben már vannak, részben még adakozás és vétel útján gyarapítják a meglévőket.

A Katona Otthon fenntartásáról adakozás útján gondoskodnak. Az alapító és pártoló tagoktól és a vidéktől is megfelelő járulalmat várnak.

Az Otthon reggel 8 órától este 9 óráig lesz nyitva.

A Katona-Otthonnal kapcsolatban tudakozó iródat is állítanak fel, amelyben a katonák hozzájárulási hadiszegegyében és más hasonló dolgokban felvilágosítást kapnak; heróterem levő katonákról információkat eszeressnek, sőtval a hadban levők hozzájárulási levelezéseket végezznek stb.

Végül az felsit tudakozniak, hogy miként lehetne a Katona-Otthon látogató katonák részére olcsó kávé, teát, ussonát adni.

Hétfő és péntek zsirtalan napok.

A magyar kir. miniszteriumnak 3682—1917 M. E. számú rendelete folytán a következőket terzem közhírré:

A hét két napján és pedig hétfőn és pénteken az ételek kiszolgáltatására szolgáló üzletekben és üzemekben (fogadók, vendéglők, egyleli jellegű és más étkezők stb.) tilos olyan ételeket előállítani, vagy kiszolgáltatni, amelyekhez előállításához zsír, (sertészsír, szalonna, margarin, vaj, növényzsír, növényolaj, vagy emberi élelre alkalmas bármely zsírsav, vagy olaj) felhasználása szükséges.

Tilos továbbá az említett üzletek és

üzenek által békén és pnteken a szoban levő szírféléknek az észlethelyiségben való fogyasztásra bármely alakban való kiszolgáltatása.

Az 1. szakasz tilalma alól a közlelemzési hivatal vezető miniszter egészségügyi szempontból, kórházak és egyéb gyógyintézetek egyes ápolási javára ideérve a szanaszórásokat is kivételt engedhet.

Az illető kórházak és gyógyintézetek azonban az első bekezdés alapján megadott engedélyhez képest felhasználhatják az illető mennyiségéről és minőségéről, azoknak névszerű megjelölésével, akiknek részére a szírfélék felhasználásával készült, ételtek ki lettek szolgáltatva, pontos és a vonatkozó engedéllyel is felszerelt feljegyzési könyvet kötelesek vezetni. Kötések továbbá az a feljegyzési könyvet az ellenőrző hatóságoknak tetszőként felmutatni.

Aki a jelen rendelet, vagy a hatóságnak a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezését megszegi, az amennyiben csak leheténye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kárát követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Nagyvárad, 1917 október 4-én.

Lukács Ödön s. k.,
polgármesterhelyettes.

..HIREK

* **Személyi hír.** Dr. Hoványi Géza udvari tanácsos, orsz. képviselő Nagyváradra hazatért.

* **Malatinszky Lajos főispán a városvezetésében.** Tegnap délután egy székbe ült az előző városvezetés elöl, a város megalapítója: Malatinszky Lajos dr. és titkára: Fráter János dr. székelték ki a székéből. A főispán új elnökségben Rimler Károly polgármesterben vezetett, akit 35 éves jubileum évfordulójára (október 5.) szívesen üdvözölt Malatinszky, a hozzászólás terjedkezett vele a kedd-i érkező napokban, amikor is egy tisztviselő szövegét megalkulása jeléül a gondoskodást, amelyvel a két főispán a megye minden tisztviselőjének jólétéért küszög. A megbeszélésben tegnap a belényesi tanácsok is csatlakoztak.

* **A fővárosi iskola ünnepélye október 6-án.** A nagyváradi m. kir. állami fővárosi iskola „Arany János”-önképzőköre f. hó 6-án d. e. 11 órakor a Rutikowsky-templomban katonák sírjánál az aradi tizenhárom vitéz emlékére emlékülünnepélyt rendez, melyre az érdeklődőket szívesen hívja meg az önképző-kör tisztihars:

Műsor: 1. Himnusz. 2. Eneklés az ifjúsági énekhar. 3. Közönségi elhelyezés: Magyar E. ének. 4. Szavalt: Kálizs Lajos útkár. Átráztól: Tisztelem. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Vertes J. főjegyző. 5. Szavalt: Mókó S. Béja „Apthosia.” 6. Szózat. Eneklés az ifjúsági énekhar.

* **A városi tisztviselők és tanácsosok részére kucorica pogácsa és paradicsom érkezett.** A pogácsa átvethető a könyvtár udvaron (Rimacsi utca 5.) d. e. 8 óráig. A paradicsom pedig a városi piacán a tagsági jegyek felmutatása mellett d. u. 8 óráig.

Suchomlinov a Péter-Pál-erődben.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Suchomlinovné, aki kész volt követni a férjét a számkivetésbe, kérte a kormányt, hogy férjét ne küldje számkivetésbe, hanem életfogytiglani börtönbüntetésre a Péter Pál-erődben helyezze el. Suchomlinovné rámutatott arra, hogy férje ellen zavargások törhetnek ki s az esetben férje jobban meg lesz védve az erődben. Hír szerint a kormány előget tett a kérelemnek.

* **A kath. autonómiáért.** Nagyvárad katolikus közössége örömmel fogadta a hírt, hogy a katolikus autonómiáért indított országos mozgalomra bekapcsolódik Szent László város is. A városi nagygyűlés meggyújtja a katolikus egyesületek az évi gazdag programjához; ennél méltóbb meggyújt nem lehetett volna talán. Az országos mozgalomnak egész támogatás erejével lépnek ki a katolikus egyesületek, hogy együttesen foglaljanak állást a katolikus autonómia mellett. A szónokok egyetemesen már megfogalmazták a felhívást, hogy az országos mozgalomhoz minden tekintetben méltó lépjen. A meghívók megfogalmazásában van; a ki meghívóját tevéseiből meg nem kapná, forduljon dr. Lőrinc Gusztáv főjegyzőhöz, illetve a Népszövetségi tagok a Népszövetségi Osztály gondnokához. A meghívó az illető családokhoz is érkezik. *Külső meghívó nélkül is hivatalosak a nagygyűlésre az összes kath. egyesületek tagjai családjukkal együtt.* Ez azért tartja szükségesnek a rendszert közzé, mert a háborús postai kénytelenek miatt az előző forduló folyamán valójában még nem fogták meg a meghívókat időjében. Ám a csoportvezetők, akik a városi nagygyűlés meggyújtásának tagjai meghívóját még át nem vették, szíveskedjenek ma d. u. a Népszövetségi Osztályon meghívóikért jelentkezni.

* **A Városi Vasút r. t. közgyűlése.** A Nagyvárad Városi Vasút r. t. közgyűlése tegnap rendkívüli közgyűlést tartott dr. Hoványi Géza orsz. képviselő elnöklésével. A közgyűlés egyetemes tárgya a részvények felvásárlása volt, amelyet el is fogadott. Az eddigi 4 647 000 korona alaptőkeket 240 000 koronával, 4 887 000 koronára emelték. A felvásárlás megkezdésére és a művelés által engedélyezett kisebb pótlételek megkezdésére fordítják.

* **Az aradi vértanúk napja.** Helnap, október 6-án lesz 68. évfordulójára 1849. október 6-án, amikor székelyszékben székelt Aradon 13 hős honvéd tisztek vértanú halálra gyászba borították. Kegyelettel ünnepélyes lett az aradi magyarok és évforduló, melyet hozzá méltó kegyelettel székelt megünnepelni az egész nemzet. Városunkban is kegyelettel ünnepelik meg a napot október 6-án. A vértanúkért tartandó gyászszertartás október 6-án, szombaton délután 9 órakor lesz a Szent László plébánia templomban, melyen a még élő 1848-49-ik honvédek kivételével részt fognak venni a függetlenségi és 48-as párt és kör tagjai is.

* **Halálozás.** Tóth Kálmáné szül. Tóth Lilla, 46 évesen elhalt. Tünetese ma, pénteken, október 5-én reggel 9 órakor, a r. kath. egyház szertartásán, a Szilgyi Dersó-utca 12. számú házában.

* **Fehér kenyéret sütnék a pékek.** Tudalom a város közönségével, hogy a rendelkezésre álló készletek figyelembe vétele mellett a pékek részére nullásértéket szolgáltatnak ki és így a pékek 1917 október 5-től kezdve nullásértéket készült kenyéret hozhatnak forgalomba. El kenyér árát a következőképpen állapítom meg: a) kenyér vagy kalács nullásértékből péknél 1 kg. 156 K, b) kenyér vagy kalács nullásértékből viszontelésiértéknél 1 kg. 158 K. A kenyér, vagy kalács csak a forgalomban levő kenyérgyártás elvezényel ellenében vásárolható, illetve szolgáltatható ki. A tiszta barátságból készült kenyér változatlanul érvényben marad, vagyis péknél 1 kg. 52 fillér, viszont elárulásiértéknél 54 fillér. Nagyvárad, 1917 október hó 4-én. Lukács Ödön, polgármester helyettes.

* **Ugron újabb dárvidéje.** Budapesti tudósítónk jelentik: Kedd-én este hat óra körül verte fel Budapestben a Bécsi utca 5. számú háza ajtaját. Egész éjjel tartott a mulatás az első emeleten Popper Zsigmond székelybismarok lakásán. Két órákor az utca posztoló rendőr meghalott a mulatás zaját, felment és beengedett a lakásba, de csakhamar szótan elhárított a házból a mulatás szervezőit folytatva a lakók nagy része nem tudott aludni az éjszaka. Az Est kinyomozta, hogy a mulatások között ott volt néhány képviselővel Ugron Gábor belügyminiszter. A rendőrség azonban nem jelentés sem érkezett az éjjeli eseményekről.

* **Rimanóczy Béla hazajön.** A villamosmérnök igazgató nyári pihenéséről Cirkvenicát választotta a hárdat, hogy elmentesse oda időt, mivel az annak valamely kedélyes helye. A válasz kedélyes volt, a kedélyes emberek pontosan megérkeztek az ott nyaralók kezébe, egész békén utasították tehát az odaérkezőket, így Rimanóczy Béla igazgató is. Pár nap pihenés után Cirkvenicán valóban állott be az utasítás teljesen betöltötték, úgy, hogy Rimanóczy Béla nem mezdulhatott. Tegnap jött végre tőle az első híradás, amelyben meggyújtja a polgármestert, hogy kellő időben hazajön Nagyváradra.

* **Felhívás az italmérőkhöz.** Felkérem az országos székely és pántok nagy kereskedőket, biskereskedőket, továbbá a korlátot és korlátlan italmérők tulajdonosait, (közvetlen kereskedőket), miszerint a városi hatóságok központi székelyországi termékeknek székelyországi tekintetében megállapítandó elveket megbeszélés céljából f. hó 7-én v. sárnap délelőtt 9 órakor a városi hatóságok központi székelyországi Juricskay Barnabás pénzügyi tanácsos.

*** Főszolgabírói áthelyezés.** Ma-
latinszky Lajos főispán Tucsogy Lajos fő-
szolgabírót Békési Tarkó helyettesíté át

*** Egy hektoliter szesz 2000
korona.** A pénzügyminiszter tegnap ér-
teztette a pénzügyigazgatóságot, hogy egy
hektoliter szesz ára az új termelési kam-
pányban 2000 korona lesz. Ebből a kincstár
1650 koronával részesedik, míg a termel-
melő 350 korona illet. A szeszt teljesen
kifonják a forgalomból, s a pénzügymin-
iszterium és a hadsereg gondoskodik a
különböző intézetek szükségleteinek ellá-
tásáról. Miatán egy deci szesz 20 koro-
nába fog kerülni, kevesebb lesz a részeg
és részegkedő ember s ugyancsak kevesebb
lesz berugó. Ez az egy jó oldala lesz mégis
a háborúnak.

*** Temetés.** Tegnap délelőtt nagy
résztvelettel ment végbe Bencsik Károly
nyug. sz. vir. pénzügyi főtanácsos temetése.
A Szent Péteri gyűlésből indult a díszes
menet a Szent László templomban tartott
gyászmisén után a Rulikovszky temetőben te-
mették el a vidgósággal borított díszes érc-
koporsóba helyezett óreg urat. Jelen volt a
pénzügyigazgatóság tisztikara Németh István
pénzügyigazgatóval az élel és még igen
számosan. A kiváló gondtal és pontossággal
rendezett temetést Vesztorvits Adolf és fia
rendezte.

*** Ebitangolt sertés.** Nagyváradi
városi bírósága szemel közhírrá teszi,
hogy 1. évi szeptember 24-én 1 db. szőke-
esőrk kecskerítés bitangoltban találtatott.
Igazolt tulajdonosa Rendőrség fasz. 7. sz.
alatt jelentkezett, amit a jószág. ha gazdája
nem jelentkezett, folyó hó 8-án d. a. 8 óra-
kor a szerelvéstől nyilvánosan elárveres-
tetik. Nagyváradi, 1917. október 4. Czeglédy
ib. bír.

*** Talált tárgyak.** Folyó évi sep-
tember hónapban találtak több pénzdarabot,
némi pénztartalommal, óralanccal, karikával
fűzők és női nyakba való kiegészítő.
Igazolt tulajdonosok állhatnak a rendőrség-
nél II. em. 8.

*** Jó családból való, tisztességes,
feltétlenül megbízható keresztény leány kis
gyermek mellé felvételt kapucinus-u. 14.
szám alatt.**

*** Egy harmadik polgári osztályú kis-
leányom mellé keresek vidékre okleveles
tanítókat. Cimem megjelölhető a kiadóhiva-
latban.**

*** Kitűnő maszirozóknő házakhoz
szükséges, az egész országban a Félix
ferdében működött. Arcot is különösen keresi.
Bertalané, Sallágyi Dezső-utca 5. szám.**

**Legújabb fűzőket legolcsóbban
Koszténbaum Julliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek félárban.
Telefonszám 827.**

**Ruhák, férfi öltönyök,
felöltők, festése és tisztítása. Füg-
göny, kézimunka, kelengye no-
műek tisztítása. Fekete festés első-
rendű kivitelben.
HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyárában
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi tiszlet 14-69.**

*** Most az ideje a szőrmék festésé-
nek, cipkefüggönyök tisztításának, mint a
utcai festés, férfi és női ruhák tisztítása,
gyászestben ruhák elsőrendű kivitelben fés-
tetnek Haltenberger Vilmos kelmefestő s
vegytisztító gyárában Nagyváradon.**

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Péntek: Ripp van Winkle.
Szombat délután: Lengyelvér.
Szombat este: Békés bére.
Vasárnap délután: Ófarsang kalapja.
Vasárnap este: Csárdás királyas.

**Ripp van Winkle — új szerep-
osztással.** Pénteken este egyike a leg-
kedveltebb operettünk a Ripp van Winkle
kerül színpadra. Ripp van Winkle a
László szerepében pedig Kovács Margit, a
jel s, fiatal énekesnővel hozza egyik leg-
jobb szerepét a nagyváradi közönség elé.
Dawok pilgármeztől Stoll Béla játssza. A
szerep s, a mely még ma is rajong a pom-
pás szerep operettjeit, már elővételben is
nagy sikert hozott a Ripp van Winkle
pénteki előadása iránt.

Bánk bán — október 6-án. A
színházunk október 6-án díszelőadás: ker-
tben a Bánk bán kerül színpadra, Bánk B-
bár: Áron játssza, Melinda szerepében H-
vassy Marika lép fel. Gertrudet Gady
Aranka, Birechet Várady Lajos, Ottó
Tomp Béla, Péter bán Tóth Elek játssza.

A Lengyelvér. Szombaton délután a
Lengyelvér díszelőadása a színház. A fő-
szerepeltet St. Zsigmond Anna és
Vigh Manci játssza, az operetta egyfajta
felújítással kerül pedig Békési Sándor, Tompa
Béla és Stoll Béla lépnek fel.

Ófarsang kalapja Ujházy Nándor
kötés szerelvést bemutatott vígjáték, az
Ófarsang kalapja legközelebb vasárnap dél-
után kerül színpadra. A pompás darabban Tóth
Elek, Békési Áron, Polgár Marika, H-
vassy Marika, Papp György, Várady és Stoll
játssza igen jó szerepekben.

**Vasárnap este a közkedvelt Csár-
dás királyas tölts be a műsort.**

WIKANDI mozgó-színház
Pénteken
Homonculus kisasszony
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 6 órakor kezdődnek.

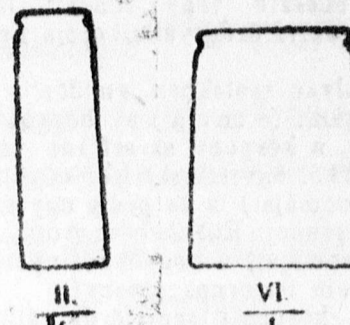
NYILLO mozgó-színház
Pénteken
Hipokrita
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 6 órakor kezdődnek.

SZERKESZTOI POSTA.
M. M. A Társaságunkról tegnapi számunkba
véletlenségből causzott bele a meg nem érdemelt di-
csériada. Későn este hozták el u. i. a színházi kom-
münikét, melyet a színház ad ki s amelyet mi, ha
rendes időben érkezik, gondosan átnézünk és a ma-
gunk meggyőződéséhez módosítunk. Tegnap a kommü-
nikét későn, éppen a fővárosi telefontudósítás idején
hozták el s bizony az átnézés nélkül csuszott el a
kéziratok közt. Különbösen helyesen jegyezte meg, hogy
a Tiszántúl véleménye volt a független kritika s a
tegnapi kommüniké nem a mi nézetünket tartalmazta.
Üdvözlöt!

WIGANDI mozgó-színház
Pénteken
És itál az asszony
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 6 órakor kezdődnek.

NYILTTÉK.

HETI ÁRJEGYZÉK:

**Befőttes. Uborkásüveg.
Befőzéshez hólyagpapír.
Porcellán edények
leszállított olcsó árakban.**

Porcellán mozsár, ütővel	6-
Mély és lapos tányér finom porcellán	70-
Csemegés kis	40-
Tésztástál 6 személyre	8-
Sülttál 6 személyre	8-
Főzelékestál 6 személyre	8-
Salátástál 6 személyre	8-
Levesfazék 6 személyre	4-
Mártásos esze 6 szem.	1-
Sótartó fogvájós 6 szem.	120-
Vizes kanosó 6 személyre	8-
Vizeskészlet színes finom festéssel	4-
Boroskészlet színes	4-
Söröskészlet színes	4-
Liköröskészlet színes	4-
Befőtteskészlet kristály tálak	4-
Majolika cukortartó díszes	4-
Majolika vizeskanosó színes	4-
Feketés gyermek készlet	8-
Kávés gyermek készlet	8-
Majolika állvány színes	6-
Teáskészlet színes aranyozással	10-
Kávékészlet színes aranyozással	10-
Feketés készlet színes aranyozással	12-
Mosdókészlet színes rococo	12-
Majolika fali sórtartó színes	8-
Majolika fűszertartó nagy	3-
Majolika fűszertartó kicsi	1-
Porcellán fehér teáskanna	2-
Porcellán fehér kávéskanna	2-
Porcellán fehér teásészke	80-
Porcellán fehér kávéészke	80-
Porcellán fehér gyümölcstányér	80-
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	80-

**Konyha berendezési főzőedé-
nyek. Evőeszközök. Lámpa-
árak. Tükrök. Képeretezés.
Ablak üvegezés.**
Áraink viszonteladóknak is
érvényesek.

KONLÓS TESTVÉREK
üveg, porcellán lámpa és táblaüveg
nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszervező: DR. KRÜGER ALADÁR
Vezetős szerkesztő: DR. PAPP KÁROLY

18840—1917. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Pénzügyminisztérium 65450—1917. szám alatt a szőlőbőr-beváltásra néve a következő rendelkezéseket adta ki:

A m. kir. pénzügyminisztérium a f. évi szeptember hó 15-én kelt 121980—1917. sz. rendelkezése szerint a központi szeszfőzdek vállalkozói a központi szeszfőzdek vállalkozói a központi szeszfőzdekbe beszállított és szeszfőzésre alkalmas szőlőtörkölyt az 1917—1918. termelési időszakban az alábbiak szerint tartoznak átvenni:

1. Penészes vagy romlott törkölyt a központi szeszfőzde vállalkozója nem köteles átvenni.

2. Olyan esetekben, amikor a termelő a szőlő szarát (oszmáját) a boglyóktól külön választja, a központi szeszfőzde vállalkozója a boglyóktól nyert törkölyvel együtt a szőlő szarát (oszmáját) is átvevő ugyanazon áron köteles átvenni. Ellenben egyedül a szőlő szarát (oszmáját) a boglyóktól nyert törköly nélkül nem tartoznak átvenni.

3. A központi szeszfőzde vállalkozója a friss boglyi szőlőtörkölyt métermázsánsként 14 (tizennégy) kor, a betaposott (kierjedt) boglyi szőlőtörkölyt métermázsánsként 16 (tizenhat) kor, a friss sikkasztott (keri) vagy homoktalajú szőlőtörkölyt métermázsánsként 12 (tizenkettő) kor, a betaposott (kierjedt), sikkasztott (keri) vagy homoktalajú szőlőtörkölyt métermázsánsként 14 (tizennégy) kor, a kiugrosított (törkölybor készítésére használt), sikkasztott (keri) vagy homoktalajú szőlőtörkölyt métermázsánsként 3 (három) kor áron köteles átvenni.

Megjegyzendő, hogy a borhamisításnak és hamisított bor forgalmának szabályozásáról szóló 1908. évi XLVII. t. cikk 32. §-a értelmében törkölybor készítése csak azokon van megengedve, akiknek 4 kataszteri holdnál nagyobb szőlőjük nincs és hogy az idézett t. c. 33. §-a szerint az a termelő, aki törkölybort akar készíteni, köteles ezen szőlőjét legalább 48 órával előbb az illető község előjáróságnak bejelenteni. Ennek fogva a központi szeszfőzdek vállalkozói, amennyiben győződnek arról, hogy a termelő szőlőjének 1/4-ét az idézett rendelkezések ellenére használták törkölybor készítésére, a kihágási eljárás megindítása végett forduljanak a rendőri büntető bírósághoz gyakorló és az idézett t. cikk 55. §-ában felsorolt hatóságokhoz.

4. Az olyan betaposott szőlőtörköly után, a melyet a központi szeszfőzde vállalkozója legkésőbb 1917. november 30-ig át nem vett, minden megkezdett hónapra métermázsánsként 50 fillér bírság és gondoskodási díjat tartozik a termelőnek fizetni. A betaposott szőlőtörkölyt legkésőbb 1918. május 1-ig a központi szeszfőzde vállalkozójának át kell venni.

Onként értetik az, hogy a fent megállapított árak fizetendők a beváltó állomásokon, vagy esetleg az egyes községekben átvevő szőlőtörköly után is.

Ezen rendelkezéseket assal a felbírásnál közltem szőlőtörkölyekkel és birtokosokkal, hogy a szőlőtörkölyt és pedig a friss és használt szőlőtörkölyt beváltásáról már most saját érdekükben érdeklődjenek, mert ellenkező esetben a rendelkezés idején törvényes intézkedéseket volna kénytelen foganatosítani.

Egyidejűleg közlöm, hogy az ellenőrzéssel Maros János helybörzsei bíróságnak meg, aki a szükséges ellenőrzési lépéseket saját hatáskörében fogja megtenni. Nagyvárad, 1917. évi szept. hó 30-án.

Juricskay,
pénz- és adóügyi tanácsos.

IZSAK LIDIA

**Elsőrendű
társaság**

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szilvágyi-színház művésznőinek együttese előadóját. Tisztításokat és átala kintokot szívalalant. Fűzők merítés után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Hordók

különböző nagyságban

eladó.

Maskovits Mór és Fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca.

Nagyteleky és Arany János-u. sarkán lévő házban egy szobás konyhából álló lakás a souterrainban november 1-re

kiadó.

Értekezni lehet INCZE irodában.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánsként 8 K-ért.

Maskovits Mór és fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca 62.

Villát

parkban, föld nélkül

vagy 10—20 hold földdel kibérek, belemegyek nagyobb birtok vételébe is Nagyváradon vagy környékén. Ajánlatokat vár Buba fűszerüzlet Nagyhidfő.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos, vízvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtnak.

Beraktározás!

Árut, bútort, terményeket stb. rövidebb hosszal birtokba való beraktározásra megfelelő helyiségek, ezeken kívül baros és száraz pincek, istárok, kocsiszínek is állnak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk. Kézelt birtok felvigyázással szolgálunk.

Fekete Sas és Zöldfa
Részvénytársaság
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas passage, 24. számú lépcső.

!! Telefon 14-00. !!

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashid szomszédságában van, valamint a Vízvezeték-utca 54. számú ház. Értekezni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.